

Kategori: Pasientbehandling/Legemidler/Vareflyt	Gyldig fra/til:08.04.2026/08.04.2028
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 11.04
Godkjenner: Bjånes, Tormod Karlsen - legemiddelkomiteen	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Legemiddelkomiteen	Dok.id: D14477

Innhold

1	Hensikt	1
2	Målgruppe og avgrensning	1
3	Definisjoner	2
4	Ansvar	2
5	Gjennomføring	2
5.1	Oppbevaring av legemiddelavfall	2
5.2	Pakking av legemiddelavfall	2
5.3	Cytostatika	2
5.4	Legemiddelrester	3
5.4.1	Ernæring	3
5.4.2	Skyllevæsker og «rene» infusjonsvæsker	3
5.4.3	Legemidler til injeksjon, infusjonsvæsker tilsatt legemiddel	3
5.4.4	Ampuller og hetteglass	3
5.4.5	Andre flytende legemidler	3
5.4.6	Andre legemidler	3
5.4.7	Flytende A- og B-preparater	3
5.4.8	Ikke flytende A- og B-preparater	3
5.5	Legemidler fra isolat	4
5.6	Seponett avfallsbeholdere	4
5.7	Medisinske gasser / Trykkbeholder	4
6	Referanser	5
7	Endringer siden forrige versjon	5

1 Hensikt

Avfall fra legemidler skal håndteres i henhold til overordnet rutine for Håndtering av avfall, denne prosedyren beskriver nærmere detaljer for håndtering av ulike typer legemiddelavfall.

2 Målgruppe og avgrensning

Prosedyren gjelder alle ansatte som håndterer legemidler og legemiddelavfall.

3 Definisjoner

Med **legemiddel** menes her alle typer legemidler brukt til behandling, pleie og diagnostisering av pasienter, inkludert skyllevæsker, røntgenkontrastmidler og parenteral ernæring (TPN).

Med **legemiddelavfall** menes her

- rester av påbegynte eller uåpnede legemidler som av ulike årsaker ikke lenger skal/kan brukes (f.eks. ved utgått holdbarhetsdato)
- pasientmedisin som skal kastes
- infusjonssett brukt ved administrering
- tekstiler/papir/benkepapir tilsølt med legemiddel

Med «**rene**» **infusjonsvæsker** menes infusjonsvæsker uten tilsatt legemiddel (unntak: elektrolyttkonsentrater kan være tilsatt).

4 Ansvar

Den enkelte ansatte har ansvar for at avfall håndteres og oppbevares forsvarlig etter retningslinjene.

5 Gjennomføring

5.1 Oppbevaring av legemiddelavfall

Legemiddelavfall skal oppbevares innelåst.

5.2 Pakking av legemiddelavfall

Legemiddelavfall kastes i destruksjonskartong merket «Medisinavfall» (se etikett).

Kartongen skal inneholde ekstra bunn og 1 gul plastsekk.

Fyll kartongen kun $\frac{3}{4}$ full. Plastsekkene lukkes med strips.

Ved mye væske brukes absorbent i bunnen av sekken. Ved synlig fuktighet utvendig på kartongen skal en ny gulplastsekk trekkes utenpå kartongen. Fulle kartonger merkes og transporteres av portør til Miljøhallen. Alt utstyr (kartonger, strips, plastsekker og ekstra bunn) bestilles fra Sentralforsyningen HUS. Etiketter bestilles i Libra.

5.3 Cytostatika

Cytostatika håndteres i henhold til [Cytostatika - håndtering i Helse Bergen](#).

Ved kassasjon av mindre mengder cytostatika hvor det ikke er fare for søl (tabletter, kapsler), kan dette kastes som vanlig medisinavfall beskrevet i denne retningslinjen.

Merk at beskyttelseshansker skal brukes for å unngå direkte kontakt med legemidlet, samt at gravide som forholdsregel ikke skal håndtere enkelte cytostatika. Se [Tabell: Perorale og topikale legemidler som skal håndteres som cytostatika](#).

5.4 Legemiddelrester

	Rester	Tom emballasje ¹
5.4.1 Ernæring		
Sondemat	Steng sett. Kast pose/plastflaske i restavfall.	Kast i restavfall, evt. skylle og gjenvinne.
Næringsdrikker	Skru på korken og kast i restavfall.	
TPN	Steng sett. Kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
5.4.2 Skyllevæsker og «rene» infusjonsvæsker		
	Tømmes i vasken.	Restavfall/plastavfall. Glass i glassavfall.
5.4.3 Legemidler til injeksjon, infusjonsvæsker tilsatt legemiddel		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. 5.4.7 og 5.4.8</i>		
Pose, glassflaske og pumpekassett	Steng infusjonssett. Kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
Sprøyte	Fjern sprøytespissen ² , sett på propp og kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
5.4.4 Ampuller og hetteglass		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. se 5.4.7 og 5.4.8</i>		
Ampuller	Restinnhold trekkes opp i sprøyte, sett på propp og kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
Hetteglass	Kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
5.4.5 Andre flytende legemidler		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. 5.4.7 og 5.4.8</i>		
Peroral sprøyte	Sett propp på sprøyten og kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
Flasker	Lukk flasken med kork. Kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
5.4.6 Andre legemidler		
<i>Unntak: A- og B-preparater, se pkt. 5.4.7 og 5.4.8</i>		
Tabletter, stikkpiller, plaster salver/kremer, øyedråper osv.	Kast i medisnavfall.	Kast i medisnavfall.
5.4.7 Flytende A- og B-preparater		
Restinnhold (< 5 ml) i amp/ htgl /flasker o.l. og Restinnhold (<50 ml) i inf.poser, sprøyter til smertepumper o.l.	Bruk fortrinnsvis Seponett, se under. Alternativt kan en helle innholdet på absorberende papir som kastes i medisnavfall. Husk dobbeltkontroll. Føres som «kassett» i <u>Skjema for kontroll av legemidler (A- og B-preparater)</u> .	Kast i medisnavfall.
Restinnhold (>5 ml) i flasker og hetteglass, og restinnhold (>50 ml) i inf.poser, sprøyter til smerte/ infusjonspumpe	Bruk fortrinnsvis Seponett, se under. Store mengder kan alternativt returneres til apoteket. Steng pose/sett slik at det ikke blir søl. Før som «kassett» i regnskapet og fyll også ut apotekets returskjema, <u>Retur av legemidler</u> .	Kast Seponett i medisnavfall når denne er full.
Ikke anbrutte pakninger hettegl./amp./kassett osv	Anbrytes og destrueres i Seponett. Husk dobbeltkontroll. Store mengder kan alternativt returneres til apoteket. Husk returskjema, <u>Retur av legemidler</u> .	Kast Seponett i medisnavfall når denne er full.
5.4.8 Ikke flytende A- og B-preparater		
Tabletter, kapsler, stikkpiller, plaster o.l.	Enkle tabletter/kapsler o.l. som av en eller av annen årsak ikke kan benyttes, skal gjøres utilgjengelige. Bruk fortrinnsvis Seponett. Alternativt kan tablett knuses/ kapsel åpnes og tømmes i medisnavfall. Stikkpille kastes i medisnavfall. Rist i kartongen slik at det ikke blir liggende øverst. Alt skal gjøres med dobbeltkontroll, og føres ut av A- og B-regnskapet som «kassett».	Kast i medisnavfall. Plaster: Brukte smertepaster brettes sammen (limside mot limside) og kastes i medisnavfall.

¹ Fjern pasientdetaljer på alt som kastes i restavfall

² Sprøytespiss kastes i «Stikkende/skjærende» avfall

5.5 Legemidler fra isolat

Legemidler fra isolat håndteres i henhold til Smittefarlig avfall.

5.6 Seponett avfallsbeholdere

- Bestilles fra apoteket via Tønsys (skriv i «fritekst»).
- Tablettbeholderen er egnet for destruksjon av enkle A- og B-preparater. Fjerning av tabletter fra beholderen er ikke mulig.
- Væskebeholderen har en absorbent som binder væske. Væske fylles i beholderen via en luertilkobling eller ved å skru av lokket.
- Boksene er forseglet med unikt serienummer, dateres og signeres av to personer når boksen tas i bruk, og ved destruksjon av full beholder. Ved destruksjon skal etiketten limes på egnet sted som dokumentasjon. F.eks. i narkotikapermen.

Merknad:

Full beholder kastes direkte i medisinavfall på avdeling, og sendes til forbrenning på vanlig måte. Skal ikke sendes i retur til apoteket, selv om det står på etiketten.

Tablettdestruksjon –
ca. 2000 tabletter

2500 ml kanne – for
flytende legemiddelavfall

500 ml kanne – for
flytende legemiddelavfall

5.7 Medisinske gasser / Trykkbeholder

Medisinske gasser / Trykkbeholder skal deklarereres før kassasjon. Kontakt Miljøhallen på telefon 55 97 69 30 for bistand. Trykkbeholdere skal som hovedregel transporteres stående.

6 Referanser

Interne referanser

1.2.2.1-02	Definisjoner Legemidler
1.2.2.1-03	Fordeling av praktiske oppgaver innen legemiddelhåndtering
1.2.2.1-04	Uønskede hendelser innen legemiddelhåndtering
1.2.2.1-09	Medisinrom
1.2.2.1-12	Forankring i lov og forskrift
1.2.2.2-05	Mottak og kontroll av leveranse fra sykehusapoteket
1.2.2.2-06	Oppbevaring og kontroll av legemidler
1.2.2.2-10	Retur av legemidler
1.2.2.3-13	Cytostatika og andre legemidler som håndteres som cytostatika
1.2.2.3-14	Tabell: Perorale og topikale legemidler som skal håndteres som cytostatika
1.2.2.4-01	A- og B-preparater - kontroll med innkjøp og forbruk
1.2.2.4-02	Skjema for kontroll av legemidler (A- og B-preparater)
1.2.2.6.9-01	Cytostatika - håndtering i Helse Bergen
1.2.2.7-01	Opplæring legemiddelhåndtering (generelt)
1.2.9.3-13	Smittefarlig avfall
1.8.3-01	Avfallsplakat
1.8.3-03	Plakat for håndtering av farlig avfall
1.8.3-04	Håndtering av avfall

7 Endringer siden forrige versjon

System for bestilling av etiketter rettet fra Merida til Libra. Gyldighet forlenget til 08.04.28.